

EVROPSKO SODIŠČE O DOSTOPNOSTI STANDARDOV S PODROČJA MERJENJA RAVNI EMISIJ V TOBAČNIH IN POVEZANIH IZDELKIH (PROIZVODIH)

V Uradnem listu Evropske unije (UL EU) je bila 17. avgusta 2026 objavljena sodba Sodišča Evropske unije (EU), (veliki senat) z 21. aprila 2026 v **zadevi C-155/24, Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit in drugi proti Stichting Rookpreventie Jeugd**.

Sodišče je odločalo o **razlagi člena 4(1) Direktive 2014/40/EU**, ki določa merilne metode s sklicevanjem na štiri (4) standarde ISO, ter o **možnosti uveljavljanja teh standardov in zahtevi po prostem dostopu do njih**. Evropska direktiva o tobačnih izdelkih namreč določa najvišje dovoljene vrednosti tobačnih emisij – katrana, nikotina in ogljikovega monoksida. Za merjenje teh emisij se direktiva sklicuje na standarde ISO, ki določajo ustrezne merilne metode.

Katere emisije so predmet ureditve?

Direktiva 2014/40/EU določa najvišje dovoljene ravni emisij iz cigaret. Člen 3(1) določa, da emisijske ravni cigaret, danih na trg ali proizvedenih v državah članicah, ne smejo presegati:

- 10 mg katrana na cigareto,
- 1 mg nikotina na cigareto,
- 10 mg ogljikovega monoksida na cigareto.

Za zagotovitev skladnosti s temi mejnimi vrednostmi pa ni dovolj določiti le najvišjih dovoljenih ravni emisij. Določiti je treba tudi način njihovega merjenja in prav tu se odpre ključno pravno vprašanje.

Člen 4(1) Direktive 2014/40/EU določa, da se emisije katrana, nikotina in ogljikovega monoksida merijo na podlagi naslednjih standardov ISO, in sicer:

- ISO 4387 za katran,
- ISO 10315 za nikotin,
- ISO 8454 za ogljikov monoksid.

Natančnost meritev teh emisij se določi v skladu s standardom ISO 8243.

Navedeni standardi niso bili objavljeni v Uradnem listu Evropske unije (UL EU). Zato se je v postopku pred Sodiščem EU postavilo vprašanje, pod kakšnimi pogoji je mogoče standarde ISO, na katere se sklicuje direktiva, uveljavljati, če niso bili objavljeni v UL EU, in ali mora biti njihova vsebina posameznikom dostopna brezplačno.

Sodišče EU je pojasnilo, da se podjetja, ki so imela dostop do uradne in verodostojne različice standardov, ne morejo sklicevati zgolj na njihovo neobjavo v Uradnem listu EU, da bi zahtevala uporabo drugih metod merjenja.

Nadvse pomembno je poudariti tudi, da sodba **ne ukinja avtorske zaščite standardov in ne določa, da morajo biti vsi standardi brezplačni**. Sodišče EU izpostavlja tudi pomembno načelo pravne države in pravne varnosti v Evropski uniji, in sicer standardi, ki se uporabljajo pri izvajanju evropskega prava, morajo biti dostopni na splošen, dejanski, brezplačen in nediskriminatoren način. **Sodišče je ob tem poudarilo še, da mora stroške zagotavljanja takega dostopa kriti EU.**

Sodba je pomembna tudi širše, saj se evropska zakonodaja pogosto sklicuje na tehnične standarde, ki niso neposredno objavljeni kot del zakonodaje EU. Odločitev tako poudarja, da morajo imeti podjetja in posamezniki možnost, da se z vsebino pravil, ki jih morajo upoštevati, tudi dejansko seznanijo.

Kontaktna točka SIST bo tudi v prihodnje spremljala razvoj zakonodaje, standardizacije in izvedbenih aktov Evropske komisije (EK) ter slovenskim podjetjem zagotavljala informacije o zahtevah, ki vplivajo na dostop proizvodov na trg Evropske unije (EU).

Viri:

- Sodišče Evropske unije, sodba z dne 21. aprila 2026, zadeva C-155/24, Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit in drugi.
- Sodba C-155/24 na EUR-Lexu

Pripravila: **Enisa Šmrković, mag., Kontaktna točka SIST**